

ปัจจัยที่สัมพันธ์กับบทบาทในการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองในชุมชน
ของพยาบาลสาธารณสุขที่ปฏิบัติงานในศูนย์บริการสุขภาพระดับปฐมภูมิ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์)
สาขาวิชาเอกการพยาบาลสาธารณสุข
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
พ.ศ. 2552

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

ปัจจัยที่สัมพันธ์กับบทบาทในการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองในชุมชนของพยาบาลสาธารณสุขที่ปฏิบัติงานใน
ศูนย์บริการสุขภาพระดับปฐมภูมิ

FACTORS RELATED TO ROLES IN PROVIDING CARE OF PATIENTS WITH CEREBROVASCULAR
DISEASE BY PUBLIC HEALTH NURSES IN THE PRIMARY CARE UNIT

ร้อยโทหญิงหงสรด ทรัพย์ชุกุล 4737115 PHPH/M

วท.ม. (สาธารณสุขศาสตร์) สาขาวิชาเอกการพยาบาลสาธารณสุข

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: วิชา เทียงธรรม, Dr.P.H.(Public Health Nursing), สุรินทร กลัมพากร, Ph.D. (Nursing),
ปัญญารัตน์ ลากวงส์วัฒนา, Ph.D. (Nursing)

บทคัดย่อ

ในปัจจุบันสถานการณ์ของผู้ที่ป่วยด้วยโรคหลอดเลือดสมองมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่องทั่วโลก และเนื่องจากเป็นโรคเรื้อรังที่ต้องใช้เวลารักษายาวนาน ผลจากรอยโรคทำให้เกิดความบกพร่องของร่างกายและจิตใจ ต้องพึ่งพาผู้อื่นเพราะช่วยเหลือตนเองไม่ได้ ทำให้เกิดปัญหาต่างๆ ในการดูแลผู้ป่วย โดยเฉพาะเมื่อผู้ป่วยกลับมา รับการดูแลที่บ้านซึ่งถือว่าเป็นช่วงเวลาที่สำคัญและมักเกิดปัญหาในการดูแลเป็นอย่างมาก การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ (Survey Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับบทบาทในการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองในชุมชนของพยาบาลสาธารณสุขที่ปฏิบัติงานในศูนย์บริการสุขภาพระดับปฐมภูมิ กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นพยาบาลสาธารณสุขที่ปฏิบัติงานอยู่ในศูนย์บริการสุขภาพระดับปฐมภูมิในเขตพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 288 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม โดยการนำส่งแบบสอบถามผ่านสาธารณสุขอำเภอ และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และทดสอบความสัมพันธ์โดยใช้สถิติไค-สแควร์ (Chi-Square)

ผลการศึกษาพบว่า พยาบาลสาธารณสุขที่ปฏิบัติงานในศูนย์บริการสุขภาพระดับปฐมภูมิส่วนใหญ่มีบทบาทในการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองที่อยู่ในชุมชน อยู่ในระดับปานกลางร้อยละ 55.6 และมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานในระดับปานกลาง ร้อยละ 76.4 ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย อายุ ($\chi^2 = 17.554, p\text{-value} = 0.007$) ประสบการณ์ในการดูแลผู้ป่วยในโรงพยาบาล ($\chi^2 = 7.060, p\text{-value} = 0.029$) และประสบการณ์ในการดูแลผู้ป่วยในชุมชน ($\chi^2 = 7.151, p\text{-value} = 0.028$) มีความสัมพันธ์กับบทบาทในการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองในชุมชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์กับบทบาทในการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองในชุมชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\chi^2 = 68.333, p\text{-value} < 0.001$) ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากองค์กร ได้แก่ ด้านนโยบายการดูแลผู้ป่วย ($\chi^2 = 44.204, p\text{-value} < 0.001$) ด้านทรัพยากรในการทำงาน ($\chi^2 = 17.581, p\text{-value} = 0.001$) ด้านการได้รับการพัฒนา ($\chi^2 = 25.945, p\text{-value} < 0.001$) และด้านการได้รับข้อมูลส่งต่อผู้ป่วยจากหน่วยงาน ($\chi^2 = 48.431, p\text{-value} < 0.001$) มีความสัมพันธ์กับบทบาทในการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองในชุมชนของพยาบาลสาธารณสุขอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากผลการศึกษาครั้งนี้ ผู้บริหารในหน่วยงานควรให้การสนับสนุนแก่พยาบาลสาธารณสุขในการปฏิบัติงานเพื่อการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองในชุมชน ในเรื่องของทรัพยากรในการทำงานเช่น ยานพาหนะ น้ำมันเชื้อเพลิง อุปกรณ์จำเป็นที่ใช้ในการดูแลผู้ป่วย การให้โอกาสได้รับการพัฒนาเพิ่มเติม การได้รับข้อมูลสำคัญของผู้ป่วยที่ครบถ้วนจากหน่วยงานที่ส่งต่อซึ่งมีความจำเป็นต่อพยาบาลสาธารณสุขในการวางแผนการดูแลที่ต่อเนื่องในชุมชน ตลอดจนมีนโยบายที่เกี่ยวกับการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองในชุมชนที่ชัดเจน

คำสำคัญ: โรคหลอดเลือดสมอง / บทบาทของพยาบาลสาธารณสุข / ศูนย์บริการสุขภาพระดับปฐมภูมิ

FACTORS RELATED TO ROLES IN PROVIDING CARE OF PATIENTS WITH CEREBROVASCULAR DISEASE BY PUBLIC HEALTH NURSES IN THE PRIMARY CARE UNIT

1Lt. HONGSAROTH SUBCHOOKUN 4737115 PHPH/M

M. Sc. (PUBLIC HEALTH) MAJOR IN PUBLIC HEALTH NURSING

THESIS ADVISORY COMMITTEE: WEENA THIANGTHAM, Dr. P.H. (Public Health Nursing),
SURINTORN KALAMPAKORN, Ph.D. (Nursing), PUNYARAT LAPVONGWATANA, Ph.D. (Nursing)**ABSTRACT**

There has been an increasing trend of incidents of cerebrovascular disease worldwide. It is a chronic disease requiring prolonged treatment and lengthy recuperation time. The remaining lesions of the disease always cause patients to develop some defects physically and mentally. Since they cannot help themselves but must depend on others, there have been some problems in providing care for patients, especially after they are discharged from the hospital to be cared for at home. This transitional period is critical, and the problems associated with providing care normally reach a peak during this period.

This study of a research survey design, aimed to study the factors related to care of patients with cerebrovascular disease in the community by public health nurses. The research subjects were 288 public health nurses in primary care units in Nakhon Ratchasima province, Thailand. Data were collected through the self-administered questionnaires and were analyzed using descriptive statistics and the Chi-Square test.

Study results showed that 55.6% of public health nurses in primary care units had a moderate level of role performance and work effort motivation (76.4 %) in providing care for patients with cerebrovascular disease. The individual attributes, including the age ($\chi^2 = 17.554$, p-value = 0.007), the experiences in providing care for patients in hospital ($\chi^2 = 7.060$, p-value = 0.029) and the experiences in providing care for patients in the community ($\chi^2 = 7.151$, p-value = 0.028), had a significant correlation with public health nurses' role in providing care for cerebrovascular disease patients. Increased work effort motivation ($\chi^2 = 68.333$, p-value < 0.001) and overall organizational support revealed significant relationship with increased performance in care of patients. Organizational support contained four areas, each positively related with nurses role and effective performance for those roles. The four factors were organizational policy ($\chi^2 = 44.204$, p-value < 0.001), resources for performing the work ($\chi^2 = 17.581$, p-value = 0.001), the available training ($\chi^2 = 25.945$, p-value < 0.001) and the obtaining of complete data from the work units that refer patients ($\chi^2 = 48.431$, p-value < 0.001).

This study recommends that the management in primary care units should provide support for the performance of public health nurses. When providing care patients with cerebrovascular disease, resources should be made available to facilitate the work, such as vehicle, fuel and necessary equipment. There should also be the opportunity for additional training and skills capacity building. Moreover, essential data of patients should be accurate when obtained from the referral work units, as they are important for nurses in making a plan for providing continuous care within the community.

KEY WORDS: CEREBROVASCULAR DISEASE / ROLES OF PUBLIC HEALTH NURSE /
PRIMARY CARE UNIT

187 pages.